

HUNGAROTON
CLASSIC

DIGITAL STEREO
HCD 18250

ein
müde
Kati Szvorak

KATI
SZVORAK
& MONARCHIA

Közép-Európa gyermekdalai
Children's Songs
of Central Europe

ISPILÁNG / ICH SPIEL EIN

Közép-Európa gyermekdalai / Children's Songs of Central Europe

Kati SZVORÁK

Monarchia Zenei Társulás / Monarchia Orchestra

PONITRAN EGYÜTTES / PONITRAN ENSEMBLE (Nitra / Nyitra - Slovakia)

Bernard GARAJ - szlovák duda / Slovak bagpipe, cimbalom / hammered dulcimer, fujara

Peter HUJER - hegedű / violin, ozembuch, **Marián JÁREK** - hegedű / violin

Ján VÁCLAVEK - kontra / viola, **Pavol VAKOŠ** - bőgő / double bass

VUJICSICS EGYÜTTES / VUJICSICS ENSEMBLE

Mihály BORBÉLY - brácsatambura / tambur, **Károly GYÓRI** - prím-tambura / tambur

Kálmán EREDICS - bőgő / double bass

Zoltán HORVÁTH - csellótambura, basszprím-tambura / tambur

Ferenc SZENDRÓDI - prím-tambura, basszprím-tambura / tambur

FAMILIA ČERNAVEC (Tjačev / Técső - Ukraine)

Joszif Jurijevič ČERNAVEC - gombos harmonika / key accordion

Mihail Jurijevič ČERNAVEC - kiscimbalom / hammered dulcimer

Jurij Alexandrovich ČERNAVEC - dob / drum, **Petro BABIČ** - hegedű / violin

KÓFARAGÓK EGYÜTTES / KÓFARAGÓK ENSEMBLE

Béla ÁGOSTON - klarinét / clarinet

Mihály HUSZÁR - nagybőgő / double bass, harmonika / accordion

Ferenc KISS - ének / voice, koboz / kobsa, citera / zither, tamburák / tambura, brácsa / viola,

doromb / Jew's harp, gitár / guitar, ütőgardon / gardon, ütőhangszerek / percussion,

tekerőlant / hurdy-gurdy, román kaval / Rumanian kaval, tilinka, szájharmonika / mouth harp,

okarina / ocarina, hegedű / violin, furulya / recorder

Zsigmond LÁZÁR - hegedű / violin

Zoltán SZABÓ - horvát duda / Croatian bagpipe, okarina / ocarina

A szentendrei **Vujicsics Tihamér Zeneiskola** népdaltagozatos növendékei

Pupils of the folk-song class of Szentendre **Vujicsics Tihamér Music School**:

Sára Deim, Bertalan Sasvári, Bori Sasvári, Marcell Sasvári, Hanna Schusztér, Sára Timár, valamint Ádám Juhász, Maroš Mikuš, Gergő Pojendán, Kristóf Pojendán, Eszter Repiszky, Milena Theodor, Ágnes Szabó, Jana Tencerová, Julia Widrich, Michael Widrich

Válogatta, szerkesztette / Edited by

Kati Szvorák

Zenei feldolgozások / Arrangements

Ferenc Kiss

&

Kati Szvorák, Marián Járek, Vujicsics Ensemble

Külön köszönet / Special thanks to

Ágota Albert, Károly Bari, Marián Járek, Katalin Lukács, Zsuzsa Morvai, Sissy Mayrhofer,

Anna Radics, Tamás Schleiningner, Jolanta Szabó, Dagmar Szakács, Jana Tencerová,

Máté Varga, Michaela Widrich

Magyar, német, szlovák, román, szerb, horvát, ukrán, cigány, cseh, jiddis, lengyel nyelven

Sung in Hungarian, German, Slovak, Rumanian, Serbian, Croatian, Ukrainian, Gypsy, Czech, Yiddish, Polish

A felvétel megjelenését támogatta / Sponsored by

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

A NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA

MINISTRY OF NATIONAL CULTURAL HERITAGE

NATIONAL CULTURAL FUND

FŐVÁROSI KÖZGYŰLÉS KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

THE CULTURAL COMMITTEE OF BUDAPEST GENERAL ASSEMBLY

GOLF TANYA

Balance Engineer: Péter Péterdi

Recording Producer: Tamás Repiszky

Edited and mastering: by István Zakariás

Recorded at ZA-KI Studio

Photo & Design: Péter Deim

The English and Hungarian translation of the songs can be found at <http://szvorak.index.hu>

Concert agency: tel./fax: 36-26-338045, e-mail: szvorak@mail.datanet.hu

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.

CD is manufactured by Sony DADC in Austria

1	Áll a(t) bál	3'47"
	a) Szegény legény a prücsők	
	b) Zajac kosi otavu, liška zahrabuje	
2	Itt a világ közepe	8'38"
	a) Es ging ein Mann daher	
	b) Gyertek, lányok ligetre	
	c) Képezzünk egy kereket	
	d) Hela, hela, helička	
	e) Kiszámolók és névcsüfolók (magyar, szlovák, lengyel, zsidó, szerb, német, román)	
	f) Sandă, Felina bodoagă	
3	Uccudárom	4'03"
	a) Uccu dárom	
	b) Gazdină sa opila, hrnce, miske pobila, három madárom	
4	Vtrgla	2'16"
	a) Jaj, de sokat áztam, fáradtam	
	b) Vtrgla sam si ružu	
5	Haris-Maris	5'21"
	a) Ispirityi Pál	
	b) Ó refaz, ó refaz, pletieme mi refaz	
	c) A mi lányunk nem eladó	
	d) Jastuk tanca & Cape - kolo	
6	Heio, Popejo	5'01"
	a) Heio, popeio	
	b) Sommer, Sommer Maie	
	c) Nyisd ki, Isten kiskapudat	
	d) Állatos mondókák (magyar, szlovák, szerb, román, lengyel)	
	e) Maikäfer, flieg!	
7	Szomo-ruszin	3'31"
	a) Zöld erdőben, sik mezőben	
	b) Ja koza, jaraja	
8	Romavarázs	3'46"
	a) Lányok ülnek a toronyba	
	b) Hej, szénalja	
	c) Cigány, magyar mondókák	
	d) Amari cini	
	e) Ide had z diri, nese moc knihi	
	f) Cigány varázsszövegek	

9	Alunelul	4'45"
	a) Cîntec de joc	
	b) Alunelu, alunelu, hai la joc	
	c) Gyimesi táncdallam	
10	Huszita vándordallamok	3'15"
	a) Spi, mé milé poupé	
	b) Most jöttem Erdélyből	
11	Hajagyungya	4'04"
	a) Haja, Dunda	
	b) Haja, gyöngye	
	c) Mért küldött az úrasszony	
	d) Lánc, lánc eszterlánc	
	e) Farbačica suknjica (Seljančica tánc)	
12	Szepeli polka (Zeppel módra)	2'24"
	a) Szepeli polkát én nem járok	
	b) Széki hétlépés	
	c) Szepeli polkát én nem járok	
	d) Zeppel Polka tanz ich gern	
13	Boszorkás danadana	2'53"
	a) A tam hore na tej seče, jak ten mlynček dobre breše	
	b) Keď si juhás dobrý chlap, poď sa so mnou pasovať	
	c) Stará baba zlá, troje deti má	
	d) Egy boszorka van	
14	Páratlan ruszin	1'56"
	a) A ja maju dvoje kačat	
15	Es regnet	6'36"
	a) Es regnet	
	b) Melki gyermekjátékdalok	
	c) Nüna, nüna, Puppala, schlof!	
	d) Mosdjál, kis menyecske	
16	Zsebkendős	6'03"
	a) Aki sú ti kováči na Dubovej kysli / Náš tatiček, nebožtiček, narezali húlek	
	b) Da der Bloch der Blecha schlag / Sat der Rauder mit der Zauder	
	c) Mi-am pierdut o batistuță	
	d) Elvesztettem zsebkendőmet	
	e) Igra kolo (Vanjkušac)	

Összidő / Total time: 68'27"

Dalok forrásjegyzéke / Sources of Songs

Publikálatlan gyűjtemények / Unpublished collections:

A szlovák népdalok / The Slovak folksongs – Marián Járek (Nitra–Nyitra) és Jana Tencerová (Újbánya–Nová Baňa)

Az osztrák mondókák egy része / Part of Austrian ditties – Michaela Widrich (Melk)
A bunyevác lakodalmi dallam és a Cape kolo / The Bunyevác wedding song and Cape kolo – Szabó Zoltán

Bakos J.: Mátyusföldi gyermekjátékok (Budapest, 1953)

Bari K.: Cigány folklór I–X. CD (1999)

Bari K.: Anthology of Gypsy Folk Songs (1999)

F. M. Böhm: Deutsches Kinderlied und Kinderspiel (Leipzig, 1897, 1924)

G. Brandsch: Siebenbürgisch-deutsche Volkslieder (Hermannstadt, 1931)

Dobszay L.: A magyar dal könyve (Budapest, 1984)

Sz. Dujmov–Kosztalics: Mi szmo deca vezela (Budapest, é.n.)

Faragó J. és Fábián I.: Bihari gyermekmondókák I–II. (Bukarest, 1982)

Gágyor J.: Megy a gyűrű vándorútra (Budapest, 1982)

V. Garami: Cînt și Muzică 1. (Budapest, 1995)

V. Garami: Cînt și Muzică 2. (Budapest, 1995)

V. Garami: Cînt și Muzică 3–4. (Budapest, 1996)

Hermann A.: Cigány varázsszövegek (Pallas Nagylexikon IV. kötet melléklete)

Járdányi P.: Magyar népdaltípusok I. (Budapest, 1961)

Káldi L.–Szabolcsi B.: Daloskönyv az Izraelita ifjúság számára (Budapest, 1942)

Fr. Š. Kuhač: Južno-Slovenske Narodne popevke II. (Zagreb, 1880)

J. Kvitka: Ukrajinski narodni melodii (Kiev, 1922)

Ch. Lehner: Volkslieder der Grafschaft Glatz (Jahrbuch für Volksliedforschung, 1930)

J. Lewalter: Deutsches Kinderlied und Kinderspiel (Kassel, 1911)

Magyar Népzene Tára I. (Budapest, 1951)

F. Otlăcan: Strălucește soarele, hai copil la joc (Budapest, 1998)

Slovenské spevy I. kötet (Turčiansky Svätý Martin, 1880)

Gy. Szomjas–Schiffert: Verwandte Melodien im Volksliedschatz (Acta Ethnographica 23, 1974)

Vujicsics T.: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest, 1978)

K. Wild–R. Metzler: Hoppe, hoppe Reiter (Budapest, 1979)

Ha gyermekkorban megismerhetjük s megismerjük, megszeretjük egymás énekeit, **ha** gyönyörködni tudunk, **ha** fölfigyelünk a különbözőségek szépségére, **ha** őszintén elámulunk nemcsak a dallamokból ki hallható áthallásokon, **ha** derülni tudunk azon, hogy a Duna-medence majdnem minden nemzetiségű gyermeke szinte szó szerint ugyanazzal a vessel hívogatja elő a házából – természetesen a maga anyanyelvén – a csigabigát, vagy biztatja röpülésre a katicabogarat (Erdélyben egyébként *máris* *kő* bogárnak mondjuk, mint ahogyan a szászok is *marl-ankäfer*nek nevezték és próbálták jobb belátásra bírni a kézfejen, vagy tenyerben ügyetlenkedő pöttyös bogárkát), de sorolhatnók az itt élő románok, a szlávok, cigányok, zsidók bölcső- és gyermekdalainak, versikéinek, mondókáinak, kiszámolóinak szinte egy töröl valóságát, **ha** mindezzel a gazdagsággal, mondhatnók, közös kincssel közelebbi ismeretségbe kerülnek gyermekeink, unokáink, **akkor** talán meglesz a remény arra, hogy felnőttkorukban nem esnek egymás torkának, hanem megférnek egymással, mint erdeinkben a terebélyes bükkal a szijas gyertyán, a mindig reszkető nyárfa, az örökösön

If we can learn and do learn and love each other's songs in our childhood, if we can enjoy and notice the beauty of their differences, if we are genuinely amazed – not only by the borrowings we can hear in them –, if we can take pleasure in the fact that children of almost all nationalities in the Danube Basin use more or less the same poems, each of them, evidently, in their own mother-tongues to call forth the snail to come out from its shell or urge the ladybird to fly (in Transsylvania, by the way, the ladybird is called *máris* *kő* bug, just as the Saxons in the region called it *marlankäfer* when they tried to

egyenruhában feszítő fenyőkre föl-fölpillogó szüziess nyír s a tisztások szélén harmatot őrizgető mogorórok; a susogásuk is más és más, a vihart sem egyformán szokták megsínyleni, **de** **jaj**, **ha** valamelyik félénk fajtát kivágják, tépik-nyúvik közülük, mert akkor még a föld, a talaj összetétele is megváltozik...

Kányádi Sándor

Szvorák Kati közel húsz éve járja a saját, önálló népdalénekesi útját. Népzenei versenyek győztese: Tavaszi szél (1976, 1978), Röpülj páva (1981), Lajtha emléktárgy (1988). Több kitüntető cím birtokosa: A Népművészet Ifjú Mestere (1980), Fűlek díszpolgára (1997), Liszt-díj (2000). Majdnem két évtizede a Honvéd Művészegyüttes magánénekes, 1997-től a szentendrei zeneiskola népdaltanára, 1999-től a sajátos „free-folk”-ot megszólaltató Kófaragók zenekar énekes, valamint közreműködője és a falusi zsidó muzsikát megszólaltató Odessa Klezmer Bandnek. Az elmúlt 15 évben több mint, kétezzer koncertezett három kontinens 27 országában.

persuade the tiny eyespotted insect crawling clumsily on their hands or palms), but we can bring innumerable examples of Romanian, Slavic, Gypsy or Jewish lullabies and nursery rhymes, verses, ditties and counting-out rhymes with common roots; if our children and grandchildren get to learn much about this profusion, these shared riches, then there may be a hope that as grown-ups they will not start squeezing each other's throats and they will get along instead, just as in our woods the branchy oak does with the hornbeam, the always shivering poplar with the maidenly birch glancing at the

pinet perpetually clad in uniforms, or with the hazel bush cherishing the dew; their rustle is all different, and they do not suffer from the storm the same way, but woe betide them if any shy kind of them is cut out, torn off, ripped away from them, for that will change even the composition of the soil, the earth...

Sándor Kányádi

Kati Szvorák has been pursuing her path as a folksinger for almost twenty years. She has been the winner of several folk music contests Tavaszi szél (Spring Wind) (1976, 1978), Repülj, páva (Fly Pea-

Szvorák Kati önálló kiadványai / Solo recordings
Dalvándorlás (1986) – a Dunatáj népzeneje / *music from the Carpathian basin*
Iglice szívem (1989) – népdalok gyermekeknek / *folk songs for children*
Jelenti magát Jézus (1991/97) népekek / *folk hymns Hungarian Folk Music* (1992) – táncházmuzsika / *dance-house music*
Vagyunk (1992) – Tóth Zsókiával – felföldi költők versei / *Hungarian poems from Slovakia*
Tavaszi világ (1993/95) – Kiss Ferencel – tavaszi szokásdalok / *spring customs songs*
Live (1993) – spanyolországi élő felvételek / *complaints from the recordings in Spain*
Énekeim (1995) – válogatás tíz év nyolc lemezéről / *best of 1986-96*
Aranyoslábú iglice (1996) – Kiss Ferencel – népzene gyermekeknek / *folk music for children*
Válaszúton (1997) – Illés Lajossal – népdalátiratok / *world music*
Álomföldön (1997) – Illés Lajossal – megzenésített gyerekversek / *children-music*

cock) (1981) as well as the Lajtha memorial competition (1988). She holds various distinctions: Young Artist of Folk Arts (1980), honorary citizen of Fülek (1997) and Liszt Prize (2000). She has been a soloist of the Honvéd Artistic Ensemble for almost two decades, and since 1997 she teaches folk singing at the Music School of Szentendre. Since 1999 she is the singer of the ensemble Kőfaragók (Stone-masons) playing a specific kind of "free-folk" music and the Odessa Klezmer Band playing rural Jewish music. In the last 15 years she has given more than 2000 concerts in 27 countries of three continents.

Translation by Dávid Oláh

Napfogyatkozás (1999) – bánatdalok / *sad songs*
Meotis (2000) – a Kőfaragókkal – amerikai és skóciai élő felvételek / *free folk*
Örvendezzünk (2000) – a Monarchia zenekarral – Közép-Európa karácsonya / *Christmas in Central Europe*

Fontosabb közreműködések / Participation
Felkelő nap háza (1988), Népszokások (1988), Tündérvár (1989), Musique de Transylvanie (1989), Kalamajka: Borivóknak való (1990), Palóc karácsony (1990), Le printemps de la cornemuse (1995), Deep forest (1995), Illés L.: Magyar ének (1996), All verdens folkemusikk (1997), Cantus Hungarorum (1998), A Tizedik Szlovákiai Tánc-háztalálkozó (1999), Odessa Klezmer Band: Izsák száraz fája (2000), Illés L.-Utassy J.: Betlehem csillaga (2000), Klezmer Magic (2000), Cseh T.-Péterdi P.: Magyar katonadalok és énekek a XX. századból (2000), Adorján A.-Kocsis L. M.: Aki magyar (2000), Újévi üdvözet (2001).

HUNGAROTON
CLASSIC

DIGITAL STEREO
HCD 18250

KATI
SZVORÁK
& MONARCHIA

Közép-Európa gyermekdalai
Children's Songs
of Central Europe

pinet perpetually clad in uniforms, or with the hazel bush cherishing the dew; their rustle is all different, and they do not suffer from the storm the same way, **but woe betide them** if any shy kind of them is cut out, torn off, ripped away from them, for that will change even the composition of the soil, the earth...

Sándor Kányádi

Kati Szvorák has been pursuing her path as a folksinger for almost twenty years. She has been the winner of several folk music contests Tavaszi szél (Spring Wind) (1976, 1978), Repülj, páva (Fly Pea-

Szvorák Kati önálló kiadványai / Solo recordings

Dalvándorlás (1986) – a Dunatáj népzeneje / *music from the Carpathian basin*

Iglice szívem (1989) – népdalok gyermekeknek / *folk songs for children*

Jelenti magát Jézus (1991/97) népének / *folk hymns*

Hungarian Folk Music (1992) – táncházmuizika / *dance-house music*

Vagyunk (1992) – Tóth Zsókaival – felföldi költők versei / *Hungarian poems from Slovakia*

Tavaszi világ (1993/95) – Kiss Ferencel – tavaszi szokásdalok / *spring customs songs*

Live (1993) – spanyolországi élő felvételek / *compilations from the recordings in Spain*

Énekeim (1995) – válogatás tíz év nyolc lemezéről / *best of 1986–96*

Aranyoslábú iglice (1996) – Kiss Ferencel – népzene gyermekeknek / *folk music for children*

Válaszúton (1997) – Illés Lajossal – népdalátíratok / *world music*

Álomföldön (1997) – Illés Lajossal – megzenésített gyerekversek / *children-music*

cock) (1981) as well as the Lajtha memorial competition (1988). She holds various distinctions: Young Artist of Folk Arts (1980), honorary citizen of Fülek (1997) and Liszt Prize (2000). She has been a soloist of the Honvéd Artistic Ensemble for almost two decades, and since 1997 she teaches folk singing at the Music School of Szentendre. Since 1999 she is the singer of the ensemble Kőfaragók (Stone-masons) playing a specific kind of “free-folk” music and the Odessa Klezmer Band playing rural Jewish music. In the last 15 years she has given more than 2000 concerts in 27 countries of three continents.

Translation by Dávid Oláh

Napfogyatkozás (1999) – bánatdalok / *sad songs*

Meotis (2000) – a Kőfaragókkal – amerikai és skóciai élő felvételek / *free folk*

Örvendezzünk (2000) – a Monarchia zenekarral – Közép-Európa karácsonya / *Christmas in Central Europe*

Fontosabb közreműködések / Participation

Felkelő nap háza (1988), Népszokások (1988), Tündérvár (1989), Musique de Transylvanie (1989), Kalamajka: Borivóknak való (1990), Palóc karácsony (1990), Le printemps de la cornemuse (1995), Deep forest (1995), Illés L.: Magyar ének (1996), All verdens folkemusikk (1997), Cantus Hungarorum (1998), A Tizedik Szlovákiai Tánc-házalálkozó (1999), Odessa Klezmer Band: Izsák száraz fája (2000), Illés L.–Utassy J.: Betlehem csilaga (2000), Klezmer Magic (2000), Cseh T.–Péterdi P.: Magyar katonadalok és énekek a XX. századból (2000), Adorján A.–Kocsis L. M.: Aki magyar (2000), Újévi üdvözet (2001).